

NEDSKÄRNINGAR I DEN FRIA BILDNINGEN HOTAR DEMOKRATIN

Grundförutsättningen för en fungerande demokrati är ett aktivt medborgarengagemang och en livlig, ärlig och kritisk offentlig samhällsdebatt. Vi står inför utmaningen att inte låta den debatten ersättas av medieunderhållning och anonyma nätdiskussioner där hatiska tongångar florerar. Efter förra riksdagsvalet uttryckte våra politiker med en mun sin oro över utvecklingen. Hur väljer de då att svara på utmaningen? Genom att drastiskt skära ner anslagen till den fria folkbildningen, vars uppgift just är att upprätthålla en genuin och kritisk medborgardebatt!

Text: Hannes Nykänen & Heidi von Wright

Nedskärningar på 14,6 % drabbar under 2012 den fria bildningssektorn som helhet i Finland, men de svenskspråkiga organisationerna går åt särskilt hårt. Folkets Bildningsförbunds (FBF) verksamhetsbidrag skärs ned med 54 %, medan Svenska Studieförbundets och Svenska Bildningsförbundets stöd från samma moment uteblir helt och hållet. Detta kan onekligen ses som ytterligare en i raden av domänförluster inom den finlandssvenska kultur- och bildningssektorn.

De två sistnämnda föreningarna är dock inte beroende av statsstödet, utan backas stadigt upp av fondpengar. FBF däremot får enbart mindre summor från fonderna och verksamheten har möjliggjorts av statsstödet. Förbundet grundades 1946 och har en anrik historia. Rötterna finns i arbetarrörelsen, men sedan 1992 har FBF varit en politiskt obunden, rent ideell förening. Den plötsliga och drastiska nedskärningen av statsstödet kan innebära att FBF måste läggas ner, vilket medför en risk för likriktning av det finlandssvenska folkbildningsarbetet. Det vore en förlust för hela Svenskfinland.

Direkta verksamhetsbidrag till små föreningarna inom folkbildningen är ett billigt och effektivt sätt att stöda ett fungerande medborgarsamhälle. Små organisationer utträttar mycket med små medel, och genom sin blotta existens bidrar de till medborgarsamhällets bredd. Ministeriet glömmer detta då de nu prioriterar (läs: skär mindre i anslagen för) de stora studiecentralerna, vilket gavs som orsak till att FBF:s stöd sjönk drastiskt. Ändå är effektiviteten i det småskaliga slående: FBF ordnar öppna bildningstillfällen runt om i Svenskfinland som administreras av en verksamhetsledare anställd på 25 %. Trots de knappa resurserna ordnade föreningen i fjol 14 olika diskussionstillfällen och seminarier med omkring 500 deltagare sammanlagt. Utöver detta är FBF också medarrangör för tvärfackliga utbildningsprojekt för svensktalande, samt förläggare för tidskriften *Ikaros* som mottog undervisningsministeriets kvalitetspris för

kulturtidskrifter 2009. Staten skär med andra ord hänsynslöst ner på en kostnadseffektiv verksamhet vars höga kvalitet undervisningsministeriet själva erkänt.

De summor statsmakten sparar in på nerskärningen är skrattretande små: det rör sig om en sänkning av statsstödet från 13 000 e/år till 6 000 e/år. Men för FBF är några tusenlappar i praktiken avgörande, eftersom de betalar verksamhetsledarens blygsamma lön. Problemet för oss, liksom för många små organisationer, är att det nog går att få projektfinansiering från olika håll, men den får inte användas till löpande kostnader för den ordinarie verksamheten. Många vill vara med och förverkliga enskilda projekt, men ingen tycks vilja betala för att upprätthålla den organisatoriska grund som behövs för att projekten ska kunna förverkligas.

Ett demokratiskt samhälle kräver en kritisk massa av medborgare. En sådan massa skapas enbart genom öppna diskussioner där vi kan mötas ansikte mot ansikte för att delta

i utvärderingen av kulturens, ekonomins och politikens riktning i samtiden. Vi är övertygade om att vårt samhälle inte har råd att spara på den här punkten. Beslutet att skära ner statsstödet till FBF anser vi måste omprövas, eftersom det på ett oskäligt sätt drabbar en enskild organisations själva existensförutsättningar. Att skära 15 % i anslagen till en stor

Många vill vara med och förverkliga enskilda projekt, men ingen tycks vilja betala för att upprätthålla den organisatoriska grund som behövs för att projekten ska kunna förverkligas.

organisation är tufft, men kan inte jämföras med att utan förvarning ta hälften från en liten organisation som redan jobbar på finansiellt existensminimum. Att ta livet av en anrik och livskraftig folkbildningsorganisation för några tusenlappars skull är direkt ansvarslöst. Vi ber därför ansvarige ministern Jukka Gustafsson ompröva beslutet med det snaraste.

Hannes Nykänen, ordförande FBF

Heidi von Wright, viceordförande FBF (www.fbf.fi)